

Виникнення і розгортання «ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ»

США

Зовнішньополітичні принципи
США:

- Збереження демократії, свободи, верховенства права у країнах світу;
- «доктрина стримування» комунізму

Военно – політичне
суперництво з СРСР

СРСР

Зовнішньополітичні принципи
СРСР:

- Курс на світову революцію і на її підтримка з боку СРСР;
- Поки існує капіталізм, війни на Землі неминучі. Щоб запобігти війні, треба знищити капіталізм

Военно – політичне
суперництво з країнами
Заходу

3 промови У.Черчілля у Фултоні (1946 р.)

- ▶ “На картину світу, недавно осяяну перемогою союзників, впала тінь. Ніхто не знає, що Радянська Росія та її міжнародна комуністична організація мають намір зробити у найближчому майбутньому і які межі, якщо такі існують, їх експансіоністських і віронакидальних тенденцій....
- ▶ Від Щеціна на Балтиці до Трієста на Адріатиці залізна завіса спустилася на континент. По той бік завіси всі столиці давніх держав Центральної і Східної Європи – Варшава, Берлін, Прага, Відень, Будапешт, Белград, Бухарест, Софія. Всі ці відомі міста і населення в їх районах опинилися у межах того, що я називаю радянською сферою, всі вони у тій чи іншій формі підпорядковуються не тільки радянському впливу, а і значному і все зростаючому контролю Москви.... Польський уряд, що знаходиться під зверхністю росіян, спонукається до величезних і несправедливих посягань на Німеччину, що веде до масового вигнання мільйонів німців у сумних і небачених масштабах.
- ▶ Комуністичні партії, які були занадто незначними у всіх цих східних державах Європи, досягнули виключної сили, яка набагато перевищила їх чисельність, і прагнуть повсюди встановити тоталітарний контроль. Майже всі ці країни управляються поліцейськими урядами і по теперішній день... у них немає істинної демократії. Туреччина та Іран глибоко занепокоєні з приводу претензій, які їм пред`являються і того тиску, якого вони зазнають з боку уряду Москви....
- ▶ У багатьох країнах по всьому світу далеко від кордонів Росії створені комуністичні п`яті колони, які діють у повній єдності і абсолютній підпорядкованості директивам з комуністичного центру. За виключенням Британської Співдружності і Сполучених Штатів, де комунізм знаходиться на стадії немовля, комуністичні партії, або п`яті колони, є все зростаючий виклик і небезпека для християнської цивілізації...

Установление коммунистических режимов

«ХОЛОДНА ВІЙНА» – ідеологічне, економічне, політичне, культурне протистояння соціалістичних та капіталістичних країн, насамперед СРСР та США;
«ХОЛОДНА ВІЙНА» – особлива система міжнародних відносин другої половини 40-х – початку 90-х років ХХ століття

- ❖ Термін "холодна війна" вперше вжито на початку ХІV ст. Кастильським принцом Хуаном Мануелем – полководцем і письменником.
- ❖ Розмірковуючи про тривалу боротьбу між християнами і мусульманами на Іберійському (Піренейському) півострові, Мануель зокрема зазначав, що "гарячі" і "холодні" війни відрізняються тим, як вони закінчуються.
- ❖ "Гарячі" війни закінчуються або загибеллю, або миром, а "холодні війни" не приносять ні миру, ні честі тому, хто їх розпочав.

Етапи «Холодної війни»

Хронологічні рамки

Перший етап (1945 -1955)

Другий етап (II половина 50-х – 60-і роки)

Третій етап (70-і – I половина 80-х років)

Четвертий етап (II половина 80-х – початок 90-х років)

Зміст

Розкол світу на два ворогуючі табори та військово – політичні блоки : НАТО та ОВД

- ◆ Загострення міжнародної напруги:
- ◆ Карибська криза 1962р.;
- ◆ війна у В'єтнамі 1964 – 1973рр.;
- ◆ зведення Берлінської стіни – 13 серпня 1961р.;
- ◆ «Празька весна» 1968р

Розрядка міжнародної напруженості, її розвиток і закінчення

Перебудова і деідеологізація міжнародних відносин, поступова ліквідація військово – політичного розколу світу й закінчення «холодної війни»

Основні передумови виникнення «Холодної війни»

Перетворення США та СРСР у
«наддержави»

Гострі розбіжності між США
та СРСР з питань
повоєнного устрою світу

Різде загострення боротьби
між Заходом та СРСР за
сфери впливу в країнах
«третього світу»

Поширення радянської
моделі соціалізму у
Східній Європі та боротьба
США з поширенням комунізму

Формування воєнно – політичних блоків

США

СРСР

Воєнно – політичні
блоки

Організація
Північноатлантичного
договору (НАТО)
04.04.1949

Організація
Варшавського договору
1955

Воєнно-політичні блоки періоду «холодної війни»

Назва, дата створення	Країни-учасники
Організація Варшавського договору (ОВД), 14 травня 1955 р.	СРСР, Польща, Чехословаччина, Угорщина, Румунія, Болгарія, НДР, Албанія (до 1968 р.)
Північноатлантичний союз (НАТО), 4 квітня 1949 р.	США, Велика Британія, Франція (1966 р. вийшла з воєнних структур), Канада, Італія, Бельгія, Нідерланди, Португалія, Норвегія, Данія, Люксембург, Ісландія (1949 р.), Греція, Туреччина (1952 р.), ФРН (1955 р.), Іспанія (1982 р.)
Тихоокеанський пакт безпеки (АНЗЮС), 1951 р.	США, Австралія, Нова Зеландія
Організація договору Південно-Східної Азії (СЕАТО), 1954—1977 рр.	США, Велика Британія, Франція, Нова Зеландія, Австралія, Таїланд, Філіппіни, Пакистан
Західноєвропейський союз (ЗЄС), 1955 р.	Велика Британія, Італія, Франція, ФРН, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Іспанія, Португалія
Багдадський пакт, з 1958 р. Організація центрального договору (СЕНТО), 1955—1979 рр.	Велика Британія, Туреччина, Ірак (до 1958 р.), Іран, Пакистан
Азіатсько-Тихоокеанська Рада (АЗПАК), 1966 р.	Австралія, Нова Зеландія, Японія, Малайзія, Тайвань, Республіка Корея, Таїланд, Філіппіни
Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), 1967 р.	Індонезія, Малайзія, Сінгапур, Таїланд, Філіппіни, Бруней
Тихоокеанський пакт оборони (АНЗЮК), 1971 р.	Велика Британія, Австралія, Нова Зеландія, Малайзія, Сінгапур

Утворення військових
блоків: НАТО і ОВД

Гонка в галузі
космічних досліджень

Регіональні конфлікти:

- Війна в Кореї 1950 – 1953;
- Війна у В'єтнамі 1964 – 1973;
 - Карибська криза 1962;
- Війна в Афганістані 1979 – 1989

Економічна
війна

Пропагандистська
війна

Ідеологічні
диверсії

СКЛАДОВІ
«ХОЛОДНОЇ
ВІЙНИ»

1947
«доктрина
Трумена»

Взаємне
залякування
США і СРСР

Боротьба за вплив у
країнах, що
розвиваються

Гонка
озброєнь

- ❖ Червень 1948 – берлінська криза:
- ❖ блокада радянськими військами Західного Берліну (324 дні);
- ❖ «повітряний міст»;
- ❖ Введення ембарго на поставку товарів в СРСР привело до зняття блокади

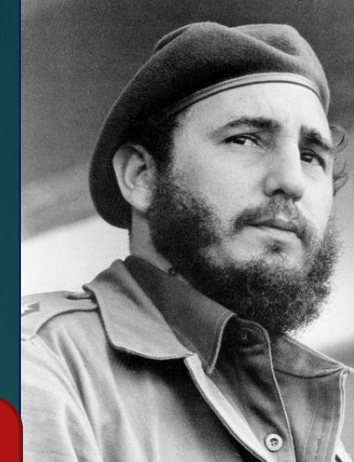
◆ 1950 – 1953 –
війна в Кореї

- ◆ 13 серпня 1961– берлінська криза:
- ◆ Будівництво стіни між Західного та Східним Берліном;
- ◆ Реальна загроза військового зіткнення між США та СРСР

1952 встановлення диктатури
Ф.Батісти на Кубі

Кубинські
революціонери
Ф.Кастро

1960 – економічна блокада
Куби США. Мета – повалити
владу Ф.Кастро

1961 – розрив дипломатичних
відносин між США та Кубою

1961 – збройна спроба США
повалити владу Ф.Кастро

Зміцнення незалежності від США;
Націоналізація американської
власності на Кубі

Уряд Куби звернувся до СРСР по
допомогу

Таємне розміщення на Кубі
ядерних сил

22 – 28.10.1962 – Карибська криза

Масштаб 1:6

Передумови розрядки міжнародної напруженості

```
graph TD; A[Передумови розрядки міжнародної напруженості] --> B[Досягнення військово - стратегічного паритету між США та СРСР]; A --> C[Негативні наслідки гонки озброєнь на економіку країн]; A --> D[Загострення соціальних проблем в США через війну у В'єтнамі]; A --> E[Усвідомлення катастрофічності ядерного конфлікту для життя на Землі];
```

Досягнення військово -
стратегічного паритету
між США та СРСР

Негативні наслідки
гонки озброєнь на
економіку країн

Загострення соціальних
проблем в США через
війну у В'єтнамі

Усвідомлення
катастрофічності
ядерного конфлікту для
життя на Землі

Розрядка міжнародної напруженості

1968 договір про
нерозповсюдження
ядерної зброї

1970 укладення
договорів ФРН з СРСР,
НДР, Польщею,
Чехословаччиною
(питання кордонів)

1971 угода по Західному
Берліну
(США, СРСР, Франція,
Британія)

1972 договори між США
та СРСР
ПРО та ОСО-1

1979 – ОСО-2

1975 підписання Гельсінського заключного
пакту

- ◆ Грудень 1979 – введення радянських військ в Афганістан.
- ◆ Засудження ООН агресії СРСР проти Афганістану.
- ◆ 1981 введення надзвичайного стану в Польщі.
- ◆ 1983 – радянський винищувач збив південнокорейський пасажирський літак.
- ◆ 1983 – Р.Рейган оголосив про розгортання програми СОІ.